

банківських послуг; політика ліцензування банківської інвестиційної діяльності; політика захисту прав споживачів (клієнтів) згідно з чинним законодавством

Основними напрямками покращення інвестиційного клімату та розвитку інвестиційного ринку України є: формування позитивного інвестиційного іміджу через незмінність та прозорість законодавства і гарантування захисту інтересів і позитивних довгострокових очікувань; сприяння розвитку інвестиційної інфраструктури; покращення інформаційного забезпечення інвесторів про потенційні можливості інвестування; створення конкурентного ринкового середовища і активного національного інвестора; сприяння розвитку фондового ринку і ринку цінних паперів; залучення іноземного капіталу з врахуванням пріоритетів розвитку України; зменшення бюрократичних перешкод і подолання корупції; проведення НБУ через банківські установи активної державної економічної політики підтримки інвестицій, а також вжиття заходів щодо формування ефективної політики реанімації проблемних банків, збільшення рівня капіталізації банків.

Література

1. Реверчук С.К., Кльоба Л.Г., Паласевич М.Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю: наукова монографія / Заред. д. е. н., проф. С.К. Реверчука. – Львів: Тріада плюс, 2007. – 352 с.

2. Вовчак О. Д., Надієвець Л. М. Особливості інвестиційної діяльності банків як фінансових посередників в Україні / Вовчак О. Д., Надієвець Л. М. // БІЗНЕСІНФОРМ №11 – 2014. – С. 94 – 101.

3. Кобушко І.М. Стратегія розвитку інвестиційного ринку: теоретичні засади та вітчизняні реалії : монографія / І.М. Кобушко. С. : СДУ, 2012. 517 с.

4. Кльоба Л.Г., Сутність, структура та елементи інвестиційного ринку України /Л.Г. Кльоба //Агросвіт № 12 – Львів, 2016. – С. 12-17.

5. О.В. Нагорна, Ю.В. Василенко Інвестиційна діяльність як особлива сфера банківської діяльності / О.В. Нагорна, Ю.В. Василенко// Ефективна економіка № 7 – Lysghj, 2013.

УДК 336.2

*Дахно Олена Миколаївна,
старший викладач*

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Деркач Анна Вікторівна, Дрібна Анна Володимирівна,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

РОЗВИТОК РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Згідно із Законом України „Про цінні папери та фондовий ринок” - фондовий ринок (ринок цінних паперів) це сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів) [1]. В нашій державі він представлений такими цінними паперами як акції, облігації, казначейські зобов'язання, інвестиційні сертифікати, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі.

Достатньо довгий період розвиток фондового ринку нашої держави був недостатньо динамічним та не відповідав вимогам ринкового зростання, а політичні події, такі як анексія Криму та військові дії на Донбасі призвели до його різкого падіння.

Але у 2018 році фондовий ринок України показав стрімке зростання (більш ніж на 80%) за висновком аналітиків групи Refinitv, що входить в провідний інформаційний концерн світу Thomson Reuters Corporation. Україна стала кращою у світовому рейтингу фондових ринків за показником її ключового індексу, який з 1997 року розраховується однією з двох найбільших вітчизняних бірж ПФТС (Перша фондова торговельна система). Індекс показує темпи приросту обсягів торгів на ринку і за цим показником Україна цього року обійшла такі країни як Македонія, Катар, ОАЕ та Саудівська Аравія [5].

Причому українські індекси вже вдруге очолюють фондовий “хіт-парад”. За результатами 2017-го індекс ПФТС очолив аналогічний рейтинг Блумберга (американська компанія, постачальник фінансової інформації). Минулого року Україна “вирвала” перемогу у Казахстану, де індекс виріс на 64%, і Монголії (63%). Основною причиною Bloomberg тоді назвав довгоочікуваний ріст і відновлення економіки України [5].

Як пояснює прес-служба ПФТС, протягом 2018 року зростання індексу ПФТС сягало навіть більшого значення, зафіксованого в рейтингу – до 92%. Проте продажі цінних паперів в грудні призвели до зменшення його річного значення – фактичне зростання індексу ПФТС за підсумками усього року склало 75,3% (піднявшись до позначки 552,27 пунктів) [5].

В індексний кошик ПФТС сьогодні входять 7 компаній: Донбасенерго, Центроенерго, Крюківський вагобудівний завод, Мотор Січ, Райффайзен банк Аваль, Укрнафта, Укртелеком. Саме порівнянням ціни на акції цих провідних компаній і визначається показник, який в комплексі характеризує попит на фінансові активи, що обертаються в конкретний момент на ринку. Нинішній “плюс” у десятки відсотків означає, що попит на цінні папери на ринку був надзвичайно високий, і вони інтенсивно зростали в ціні після періоду глибокого падіння в 2015-2016 рр. [4].

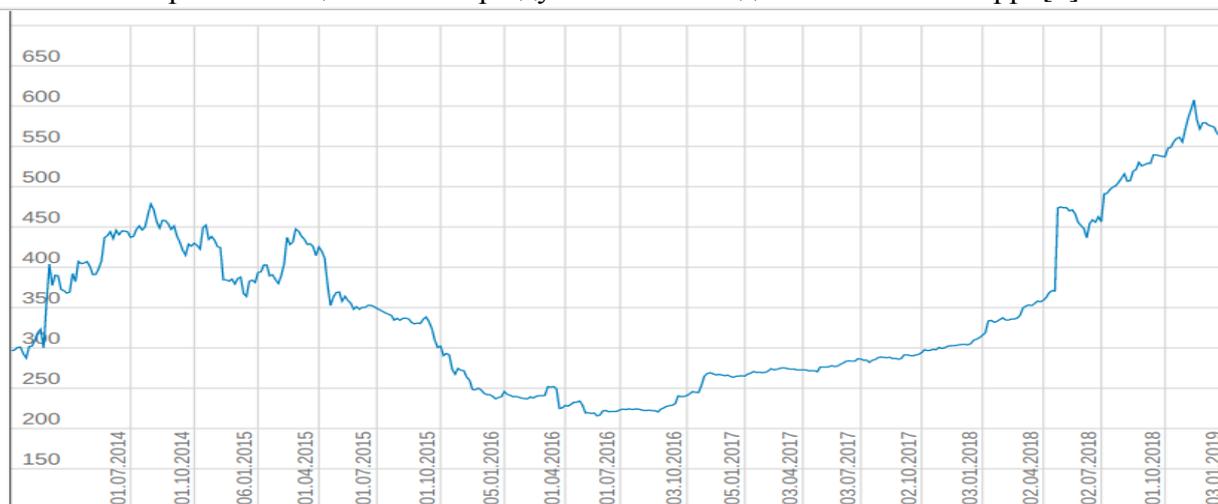

Рис. 1. Попит на цінні папери на фінансовому ринку
Скадено за даними minfin.com.ua

За даними ПФТС, позитивний результат був досягнутий насамперед завдяки стрімкому зростанню вартості акцій АТ «Райффайзен Банк Аваль» (+169%), ПАТ «Донбасенерго» (+145%) та ПАТ «Крюківський вагобудівний завод» (+96%). Стриманішу динаміку продемонстрували акції ПАТ «Центренерго» (+14%), ПАТ «Укрнафта» (+12%). При цьому вартість цінних паперів АТ «Турбоатом» взагалі впала на 4,65% [4].

Слід відзначити декілька факторів, які спричинили стрімке зростання українського ринку в 2018 році. Це і відкладений попит на акції вітчизняних підприємств, і позитивні результати діяльності емітентів (наприклад АТ «Райффайзен Банк Аваль» за 9 місяців 2018 року отримав прибутку більш ніж 4 млрд. грн.). Разом з тим, слід зважати на те, що ринок акцій в Україні є досить обмеженим (в структурі торгів на ПФТС їх частка складає 0,25%, або 328 млн. грн.) у порівнянні з іншими фінансовими інструментами. Тому за таких обставин не можна говорити про інвестиційний бум. Але при цьому вартість усіх біржових контрактів зросла майже вдвічі та склала 114,09 млрд. грн. – і це рекордний показник за більш ніж двадцятирічну історію існування біржі [4].

Хоча загалом, обсяги українського фондового ринку у світовому масштабі залишаються незначними. Сумарно за 2018 рік обсяг торгів цінними паперами за даними Комісії з цінних паперів склав близько 260 млрд грн (\$8,5 млрд). Для порівняння, обсяг торгів на Варшавській фондовій біржі щорічно складає більше \$340 млрд євро. А на Нью-Йоркській фондовій біржі щодня торгується паперів на суму близько \$54 млрд. [5].

Втім, експерти вважають, що вітчизняний ринок дійсно подає хороші ознаки поступового зростання. Підвищення індексу ПФТС як ключового показника фондового ринку України, пов'язане, зокрема, зі збільшенням об'єму торгів за рахунок додаткового випуску і розміщення цінних паперів, а також зростанням їхньої вартості. Це досить позитивний сигнал для інвесторів, у тому числі, іноземних. Разом з тим, суттєвий відрив у міжнародному рейтингу є черговим доказом того, що фондовий ринок України досі знаходиться на етапі свого становлення, а отже, необхідно продовжувати удосконалювати механізми його функціонування, використовуючи кращі практики світових лідерів.

Деякі аналітики пояснюють активізацію на вітчизняному фондовому ринку насамперед світовим зростанням попиту на товари, які є основою експорту України. Світове споживання сталі у 2018 році, у порівнянні з 2017-м, зросло майже на 4%, і, за прогнозами, за результатами 2019 року теж очікується зростання. Україна ж у 2018 році збільшила експорт сталі на 5%. Однак, експерти зазначають той факт, що зростання вітчизняного фондового ринку відбувається на фоні його попереднього значного ослаблення через анексію Криму та окупацію ОРДЛО. Зростання здається великим на фоні низької бази порівняння. І хоча на сьогоднішній день фондовий ринок України є ще не надто великим за обсягами, проте провідні економісти світу відзначають його стрімкий розвиток і це дає надію, що в Україні незабаром буде сформовано стабільний збільшення інвестицій в різні сфери.

Література

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 01.01.2019 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 04.06.2017 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/ed20170604>
3. Маслова С.О. «Гроші і кредит» Режим доступу: <https://buklib.net/books/28943/>
4. Медійна платформа іномовлення України «Укрінформ» Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2615657>
5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/2019/07/04/fnansoviy-rinok-ukrani>